

20 JUL 2010

614, 447
h-61

ԻՆՁ ԵՆ ԾԱՂԿԻ ԴԵՄ
ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄՆԵՐԸ ՅԵՎ
ԻՆՉՈՒ ՅԵՆ ՆՐԱՆՔ
ՊԱՐՏԱԴԻՐ

ԳԻՆԸ 10 ԿՈՊ.

ՀԱՅՊԵՏՀՐԱՏ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1940

ԻՆՁ ԵՆ ԾԱՂԿԻ ԴԵՄ ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄՆԵՐԸ ՅԵՎ. ԻՆՉՈՒ ՅԵՆ ՆՐԱՆՔ ՊԱՐՏԱԴԻՐ

Բնական ծաղիկը հնագույն հիվանդություններից մեկն է: Ծաղիկով հիվանդանալու մասին գիտելիքն մինչև մեր ժամանակները մի քանի հազար տարի առաջ: 17-րդ և 18-րդ դարերում Յեվրոպայում ամեն տարի ծաղիկից մինչև 400 հազար մարդ էր մեռնում, հիվանդացածների զգալի մասը կուրանում էր և շատացնում հաշմանդամների թիվը: Ծաղիկն իրավացիորեն մեծ չարիք էյին համարում: Ծաղիկի դեմ պայքարել չգիտեցին և նրան ընդունում էյին վորպես ինչ վոր անխուսափելի մի բան: Բայց արդեն 18-րդ դարի վերջին նկատվեց, վոր ծաղիկի համաճարակի (մարդկանց մասսայականորեն հիվանդանալու) ժամանակ ինչ-վոր բանով հիվանդանում են նաև կովերը: Կովերի կուրծի վրա յերևան էյին դալիս մարդկային ծաղիկի հիշեցնող պալարներ: Հիվանդ կովերին կթող կանանց ձեռների վրա նույնպես հաճախ յերեվան էյին դալիս ծաղիկի բշտիկների նման բշտիկներ: Ժողովրդի մեջ գոյություն ուներ նույնիսկ այն անհավատությունը, թե այն մարդիկ, վորոնց ձեռների վրա ծաղիկի համաճարակի ժամանակ այգայիսի բշտիկներ կան, բնական ծաղիկով այլևս չեն հիվանդանում: Անգլիական բժիշկ Ջենները մի քանի տարվա ընթացքում ստուգեց այդ անհավատությունը և համոզվեց նրա ճշտության մեջ: Այդ բանը նրա մեջ միտք հղացեց նախապահպանել մարդկանց բնական ծաղիկից, արհեստական կերպով վարակելով նրանց կովի ծաղիկով, այսինքն պատվաստումներ անել:

1796 թ. մայիսին Ջեններն իր ղեկավարություններն ստուգեց վորձով: Նա յերեխայի թևի մաշկի վրա առաջ կտրվածքի մակերեսի մեջ ներշնչեց կովից վարակված կթող կնոջ ձեռների բշտիկների պարունակությունը: Յերեխայի թևի վրա, ինչպես վոր կթող կնոջ մոտ, բշտիկներ առաջացան: Մի քանի օրից հետո, յերբ կեղևներն ընկան, Ջեններն այդ յերեխային

վարակեց մարդկային բնական ծաղիկով: Ու յերեխան չհիվանդացավ: Հետագա ղեկավարությունները ցույց տվին, վոր նա անդգայունակ դարձավ ծաղիկի նկատմամբ: Ջենների հանճարեղ դյուտը տարածվեց ամբողջ աշխարհում: Մարդը ձեռք բերեց մի ուժեղ պենը ծաղիկի դեմ—պատվաստումները: Ջենների ժամանակից սկսած բարելավվեց պատվաստման նյութը պատրաստելու տեխնիկան, բայց պատվաստման ելությունը մնաց նախկինը. կովի ծաղիկով վարակվելը նախապահպանում է բնական ծաղիկով հիվանդանալուց:

Այն յերկրում, վորտեղ պարտադիր ծաղկապատվաստում է մտցրած, բնական ծաղիկով հիվանդանալն անհետացել է, կամ յեղակի բնույթ է կրում: Իսկ այնտեղ, վորտեղ ամբողջ բնակչությունը ամբողջովին չի ընդգրկված պատվաստումներով, ծաղիկով հիվանդանալը նշանակալի թվերով է արտահայտվում: Այդպես, որինսի, 1936 թվին ԱՄՆ-ում յեղել է ծաղիկով հիվանդանալու 7918 դեպք, այն ժամանակ, յերբ խորհրդային Միության մեջ ծաղիկը լիովին վերացված է: Մեր յերկրն այդ դրություն հասավ նրանով, վոր 1919 թվից մեզ մոտ պարտադիր ծաղկապատվաստում է մտցրած: Այդ դեկրետը ստորագրվել է Վլադիմիր Իլյիչ Լենինի կողմից:

Ծաղիկի դեմ պատվաստման պաշտպանական ազդեցությունը ժամանակի ընթացքում թուլանում է: Այդ պատճառով անում են կրկնվող պատվաստումներ: ԽՍՀՄ-ում սահմանված են պատվաստումների հետևյալ ժամկետները. առաջինը— յերեխայի կյանքի 1 տարվա ընթացքում, յերկրորդը— 4-5 տարեկան ժամանակ, յերրորդը— 10-11 տարեկան և չորրորդը— 19-21 տարեկան հասակում:

Պատվաստելուց առաջ բուժաշխատողը քննում է պատվաստվողին և յեթե նա սուղ է, պատվաստում է նրան: Չորրորդ օրը թեթևակի կտրած տղում գոյանում է կարմրավուն բարձրացում, վոր այնուհետև վեր է ածվում թարախ պարունակող

բշտիկի, այսպես կոչված ծաղկաբշտիկի: Յեթե ծաղկաբշտիկ կա, նշանակում է ծաղիկը բըռնել է, պատվաստվել է: 10-11-րդ ուրբ բշտիկը չորանում է, գոյանում է մուգ դույնի կեղևի, վորը մի քանի ուրից հետո ընկնում է: Ծխողկաբշտիկի տեղը սպի յե մնում: Սովորաբար ծաղիկը պատվաստելուց հետո ծաղկաբշտիկի գոյանալու հետ բարձրանում է ջերմաստիճանը, մանավանդ առաջին պատվաստման ժամանակ: Կրկնվող պատվաստումները, վորպես կանոն, համարյա ջերմաստիճանի բարձրացում չեն առաջացնում: Կրկնվող պատվաստումների ժամանակ ծաղկաբշտիկների գոյացումն ազելի արագ է կատարվում և ամբողջ պրոցեսը սովորաբար ավարտվում է 7-8-րդ ուրբ:

Կրկնվող պատվաստումներից հետո փոքրիկ ու սակավ նկատելի սպի յե ստացվում: Նկատի ունենալով, վոր ծաղկաբշտիկի զարգացման ժամկետն առաջին և կրկնվող պատվաստումների ժամանակ միանման չէ, ուստի և պատվաստումների արդյունքների ստուգումը կատարում են առաջին պատվաստման ժամանակ 7-8-րդ ուրբ, իսկ կրկնվողների ժամանակ 4-5-րդ ուրբ:

Յեթե ծծկեր յերեխայի ծաղիկը չի բռնել, ապա մի ամսից հետո պետք է կրկնել պատվաստումը:

Վորպեսզի մեր յերկիրը ծաղկի տեսակետից պահպանի իր բարորոթյունը, անհրաժեշտ է պատվաստումներով ընդգրկել համապատասխան տարիքի վողջ բնակչությանը: Առանձնապես հարկավոր է պատվաստումներով ընդգրկել մինչև մեկ տարեկան բոլոր յերեխաներին:

Ծնողներ: Չմոռանաք պատվաստել ձեր յերեխաներին ծաղիկի դեմ:

Թարգմ. Ավ. Շաթիրյան. Պատ. իմր. բժ. Ս. Տեխ. իմր. Ի. Վարդանյան. Սրբազրիչ Հ. Մալախյանի լիազոր՝ Բ-1132. Պատ. 348. Տիրա

Հայպետհրատի տպարան, Յերևան, 1957

